

Schriftlezing 1: Openbaring 4 vers 1 en 2

Verkondiging 1

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

'Zie, een deur open in de hemel.' Het staat er zomaar maar is eigenlijk iets heel bijzonders. We gaan iets zien wat altijd verborgen is gebleven. God zelf is zo heilig dat wij mensen het niet aan kunnen om Hem te zien. Maar nu mag Johannes en wij met hem een kijkje nemen in de hemel, de omgeving van God, daar waar het gaat zoals God dat wil.

En waarom dan? Is dat om ons een plek te laten zien waar het allemaal wèl goed is? Nee. Openbaring hoort bij de zogenaamde 'apocalyptische' literatuur. Het is bedoeld om de werkelijkheid achter de werkelijkheid te laten zien, wat God doet achter de schermen van het wereldgebeuren. Wat heb je daaraan? Als we beseffen dat onze werkelijkheid niet het één en het al is, maar dat er meer is - God is er ook nog - helpt ons dat om de crisissen in deze wereld beter te hanteren, te duiden, te relativiseren, in verband te brengen met God. Machthebbers gaan en komen, door de tijden heen. Maar God is en blijft, de eerste en laatste. En daarom is er die deur open in de hemel.

In het vervolg van Openbaring krijgt Johannes heftige visioenen die spelen op de aarde. Over geweld en dreiging, angstaanjagend soms. Maar hij mag beginnen in de hemel. Als we beseffen hoe het in de hemel toegaat, geeft dat ons hoop. Wat voor chaos het ook in de wereld is, de hemelse lofzang gaat door maar wel verbonden met ons leven en ons lijden.

Wat ziet Johannes allemaal in de hemel? Dat ga ik u vertellen. Het is veel en rijk. Ik zou willen dat ik als een soort sneltekenaar dat even op een flap-over kon tekenen terwijl ik aan het praten ben, maar dat zal ik u niet aandoen. Ik heb gezocht naar afbeeldingen om te beamen maar dat is tegelijk weer een soort beperking van de verbeelding. Dan gaan we weer vast zitten aan die plaatjes. Ik zal op de kerkapp een filmpje delen voor wie daar toch nieuwsgierig naar is. Maar nu ga ik het vertellen. Maak er in je hoofd je eigen plaatje van!

Zie, een **troon**. En alles wat ik verder ga vertellen hangt samen met die troon.

Op de troon zit iemand, maar eigenlijk is het woord 'iemand' nog te concreet, degene die op de troon zit is niet zomaar te beschrijven maar is als edelstenen, jaspis en sarder.

Met heilig ontzag wordt hier God beschreven, de HERE God die eigenlijk niet te beschrijven is. **Van de troon uit** komen dan ook donderslagen en bliksemschichten zoals wanneer God op de berg Sion Mozes opwachttte. God is geen lieve oude man, de heilige: vuur en liefde en majesteit. **Rond de troon** is een regenboog, het teken van de trouw van God, en die regenboog ziet eruit als smaragd, ook weer edelsteen. **En ervoor** ligt iets als een zee van glas.

Om de troon heen staan 24 andere tronen, met daarop 24 oudsten. Met witte kleren en een gouden krans op hun hoofd. Zij zijn als het ware Gods hemelse hofhouding. Het zijn er 24. Openbaring zit vol met getallensymboliek. 24 is onmiskenbaar een symbolisch getal, maar het is even de vraag: hoe dan? Daar wordt volop over gespeculeerd. Denkend aan de OT wortels (de meeste beelden komen rechtstreeks uit de visioenen van de OT profeten Ezechiël en Daniël en Jesaja) zou ik zeggen: $24=2 \times 12$. 12 stammen van Israël en 12 apostelen.

De volheid van Gods volk Israël en Gods volk uit de volken, de kerk.

Voor de troon branden zeven fakkels. Zeven is evenals twaalf een getal van volheid, alles bij elkaar. De zeven geesten van God. Vuur. Wij denken aan één heilige Geest, maar die Geest werkt *op allerlei manieren*. De RK kerk kent de zevenvoudige werking van de Geest. (Dat rust op Jesaja 11:2 'De Geest van de Heer is een geest van wijsheid en inzicht, van kracht en verstandig beleid, van kennis en ontzag voor de Heer.' Dat is zesvoudig, als je daarbij optelt de toewijding om met die Geest te leven dan kom je aan zeven.) En die Geest werkt *overal in de wereld*. Het kan ook verwijzen naar een raadselachtige profetie uit Zacharia (4:10): Zacharia ziet een schaal met zeven (olie)lampen erop en dan wordt gezegd: Die zeven lampen zijn de ogen van de HEER die over heel de aarde rondgaan.

(even samenvatting tussendoor)

Rond de troon zijn er ook nog vier levende wezens. Vier windstreken, vier is het getal van heel de wereld. Symboliseren deze vier alle levende wezens van de wereld? Ze zien er vreemd uit, met ieder zes vleugels en overal ogen. Eén lijkt op een leeuw, een tweede op een jonge stier, en één op een mens en de vierde op een adelaar. Leuk weetje: Ireneüs (kerkvader uit de 2e eeuw, stierf in het jaar 202) verbond deze vier levende wezens met de vier evangelisten. Daarom zie je in RK kerken bij beelden van de vier evangelisten. Mattheüs een mens, soms ook een engel, Marcus een leeuw, Lucas een stierkalf en Johannes een adelaar.

Dit alles ziet Johannes als hij door die open deur de hemel inkijkt. Interessant is vooral wat in die hemel gebeurt. Ze zijn niet aan het vergaderen: God en zijn entourage. Dag en nacht zonder ophouden roepen die vier wezens: 'Heilig heilig heilig is God de Heer, de heerser over alles die was die is en die komt!' Zij nemen dus steeds het voortouw in die lofzegging en iedere keer als zij dat doen werpen de 24 zich neer voor Gods troon en leggen hun gouden kransen aan zijn voeten. 'U komt alle lof en eer en macht toe, HEER onze God, want U hebt alles geschapen, uw wil is de oorsprong van al wat leeft.'

Zingen: LB 405 vers 2 '*Heilig, heilig*'

We hebben net het decor van Gods macht gezien. Nu zullen we zien wat het geheim van Gods macht is.

Schriftlezing 2: Openbaring 5 vers 1 t/m 5

Verkondiging 2

We zoomen in op Gods rechterhand, de hand van zijn macht. In die hand van God ligt een boekrol. Helemaal volgeschreven aan beide kanten (erg ongebruikelijk). Er kan niets meer bij.

Wat is dat voor boekrol? Waar staat die boekrol voor? In het visioen van Ezechiël is ook zo'n boekrol. Met daarin: klaagliederen, gezucht en gesteun. Geldt dat ook voor deze boekrol? Dat zou zomaar kunnen, want het is de boekrol van de geschiedenis en van wat komen gaat. Tegelijk is het ook de boekrol van Gods plannen met en in die geschiedenis. Dat is nogal wat.

Je zou 'm meteen open willen maken en gaan lezen, of niet. Wil je echt weten hoe het verder gaat als je in een tijd van oorlog en onderdrukking leeft? Maar zelfs al zou je het willen weten, dat kan niet want de boekrol is verzegeld met zeven zegels. Die kunnen niet zomaar door iedereen geopend worden. Daar moet je toe gerechtigd zijn en dat ben je alleen als je ook in staat bent om te dragen wat in die boekrol staat. Wie mag de boekrol van wat komen gaat openen en daarmee ook de gebeurtenissen in gang zetten? Want dat is raar met apocaptyiek, zo'n boekrol is niet alleen verhaal maar tegelijk levende werkelijkheid. Even lijkt het alsof er niemand is die dit kan. En Johannes begint te huilen, want dan houdt het op. Dan stukt de geschiedenis. Maar één van de oudsten - één van die vertegenwoordigers van Gods volk en de kerk - die attendeert Johannes erop waar de redding vandaan moet komen. 'Huil niet! De leeuw van Juda heeft overwonnen om de boekrol te openen.'

Maar die hebben we nog niet gezien in die troonzaal. Dan ga je kijken en verwacht je ergens in die troonzaal een indrukwekkend brullende leeuw te zien. Maar wat ziet Johannes: Een lammetje, een lam, dat ook nog eens geslacht is. Geen overwinnaar maar iemand die verslagen is. Geen allure en koninklijke macht, maar zwakheid, dwaasheid. En in gedachte zie je Jezus aan het kruis. Een leeuw overwint door te doden, maar dit Lam overwint door gedood te worden. Het is Jezus. **Hij is het geheim van Gods macht.**

Zie het Lam van God. Hij draagt de littekens van lijden en sterven, die littekens blijven. Hij is blijvend verbonden aan ieder die gekwetst en gewond is. De hemel is niet zelfgenoegzaam los van de aardse pijn. De pijn is ook in de hemel. En tegelijk stáát het Lam, Hij is de Opgestane en Levende Heer. En Hij heeft ook nog zeven hoorns als teken van kracht, volmaakte kracht. En Hij heeft zeven ogen, om duidelijk te maken dat Hij alles ziet. Niets ontgaat Hem. Deze is het die de geschiedenis tot voltooiing kan brengen.

En dan komt het meest bijzondere moment in het hele visioen. Het Lam gaat naar degene die op de troon zit en neemt de boekrol uit zijn hand. Die boekrol van wat gebeuren moet, het gewicht van de wereldgeschiedenis en Gods werking daarin, die rol van klaagliederen gezucht en gesteun. Hij neemt het op zich.

Even als voorbeeld. Stel iemand heeft ernstige financiële problemen. Al een paar jaar durft hij zijn post niet meer open te maken, bang voor wat eruit komt. Hij heeft het wel bewaard in een grote doos, ergens diepweg in een kast. Er zitten ook nog wat bonnetjes in en betaalbewijzen. De man is ten einde raad. En dan komt zijn zus en die zegt 'Geef die hele doos maar aan mij. Ik kan jou helpen om hier orde in te scheppen. Het zal een pijnlijk proces zijn, maar je moet er doorheen.' En zij neemt die hele doos met alles shit en met mogelijke oplossingen van hem over. Zoiets.

Het Lam neemt de boekrol. Christus neemt de geschiedenis op zich en ook Gods plan met die geschiedenis. De gekruisigde en opgestane Heer draagt de geschiedenis, de chaos en de pijn en daarin en daardoorheen de werking van God. Dat is hoop! En dan wordt er weer gezongen. Een nieuw lied, een loflied voor Christus.

zingen: LB 405 vers 4 '*Heilig, heilig*'

Het loflied in de hemel, ingezet door de vier wezens en de 24 oudsten wordt breed overgenomen.

Verkondiging 3

Goed, we hebben door die open deur in de hemel gekeken. We zagen iets groots, van een bovenaardse schoonheid, de woorden waren nauwelijks toereikend, slechts aanduidingen van iets wat onze verbeelding te boven gaat. Het heilige in de hemel.

Maar wat we zagen is ook vreemd, persoonlijk ervaar ik afstand. Die gestalte op de troon waar donder en bliksem uit komt, is dat onze Vader in de hemel tot wie ik bid? Het Lam dat geslacht is, is een vreemde gestalte. Ik denk dan liever aan Jezus aan het kruis die bidt 'Vader vergeef het hun.'

En zeven brandende fakkels als beeld van de Geest? Ik kan meer met de Geest die zucht met onuitsprekelijke verzuchtingen.

Dat vreemde is eigen aan het genre van de apocalyptiek. Het vraagt dan ook een eigen benadering en is niet altijd direct dichtbij, zoals bij voorbeeld veel Psalmen. Maar er zit wel een enorme kracht in. Juist omdat het het persoonlijke overstijgt.

De kerk stond toen en staat misschien wel altijd onder druk. Maar de lofzang aan God gaat eeuwig door. En hoe! De wereld was toen een dreigende en gevaarlijke plek en ook vandaag de dag gebeuren er dingen waardoor je afvraagt: waar gaat het naartoe met onze wereld? En voor mensen in Gaza en Oekraïne en op andere plekken vol geweld is dat geen vraag en gaat het al helemaal mis. Maar God is er ook nog. Met macht en majesteit. In schrille kleuren en heftige beelden. Geen wereldvreemde lievigheid.

Maandag gingen we samen op zoek naar hoop in dit visioen. En vanuit de groep kwam die hoop. Deelnemers ontdekten hoe bijzonder het eind van dit visioen is. Namelijk: iedereen gaat meedoen met de lof aan God! Daar gaat het naartoe. Massale lofzang in de hemel is mooi, zeker om te bedenken als je zelf in je eentje gevangen zit op een eiland vanwege je geloof of als je in een anti-christelijke omgeving leeft. Maar echt hoopvol is het als die lofzang de aarde bereikt. En dat gebeurt hebben we net gehoord in de lezing.

Eerst gaan er oneindig veel engelen meedoen aan de lofzang. 'Het lam dat geslacht is komt alle macht, rijkdom en wijsheid toe en alle kracht, eer lof en dank.' Moet even aan de Messiah denken, aan het eind 'Worthy is the Lamb that was slain...' En dan staat er dat Johannes hoorde dat die lofzegging werd overgenomen door *elk* schepsel - in de hemel, op de aarde, onder de aarde en in de zee, *alles* en *iedereen*. Maar dat is een perspectief! Dat uiteindelijk de hele schepping, ook de mensen die je naar het leven staan, ook de presidenten en regeringen en leiders die alleen maar dood en haat zaaien, God en Jezus eer bewijst en dankt en zegt 'voor U is de macht.'

Openbaring leert ons om dat perspectief mee te nemen. Als je het nieuws tot je neemt. En zeker ook als we in de kerk lofliederen zingen en bidden 'uw naam worde geheiligd.'

Openbaring trekt je uit het kleine waar je je zo in thuis kunt voelen en daagt je uit om ook het grote plaatje van Gods koninkrijk te zien en te zoeken.

Amen.

orgelspel en zingen LB 777